

Oikaisuvaatimus Kh 8.6.2026 § 151 Jalkamyllyn siirtäminen

312/10.00.01.06/2026

KH 08.06.2026 § 151

Valmistelija

Hallintojohtaja Hanna Saarni, puh. 040 573 6133,
hanna.saarni@forssa.fi ja kaupunginarkkitehti Sirkka Köykkä,

Tausta

Lounais-Hämeen Kotiseutu- ja museoyhdistys ry on toimittanut kaupungille 11.5.2026 päivätyn tiedotteen, jonka mukaan yhdistys on päättänyt lahjoittaa Kehräämöalueella vuodesta 1965 sijainneen, Forssa-yhtiön ja maanviljelijä Kalle Heikkarin vuonna 1929 lahjoittaman jalkamyllyn Museotila Hevossillalle.

Jalkamyllyn asemaa on arvioitava kaupungin ja Lounais-Hämeen Kotiseutu- ja museoyhdistys ry:n välisen museotointa koskevan sopimuksen sekä Forssan kulttuurihistoriallisten museoiden tehtävää ja toimialaa koskevien määräysten perusteella.

Kaupunginhallitus on 21.12.2009 § 435 käsitellyt Lounais-Hämeen Kotiseutu- ja museoyhdistys ry:n museotoiminnan siirtämistä kaupungille vuoden 2010 alusta lukien. Samassa yhteydessä on hyväksytty museotointa koskeva sopimus sekä Forssan kulttuurihistoriallisten museoiden sääntö.

Museotointa koskevan sopimuksen mukaan yhdistys deponoi eli luovuttaa kaupungin pysyvään hallintaan sopimuksessa tarkoitetun irtaimen omaisuuden. Kaupunki vastaa omaisuuden hoitamisesta ja hallinnasta vastaavalla tavalla kuin omasta omaisuudestaan. Käytettävissä olevan selvityksen perusteella valokuvakokoelmista, tekstiiliarkistosta ja museomyllystä ei ole löytynyt erillisiä luovutussopimuksia.

Jalkamyllyn merkitys museokokonaisuudessa

Forssan kulttuurihistoriallisten museoiden säännön mukaan museoiden toimialoja ovat muun muassa tekstiili- ja teollisuusperinne, kansatiede, historia, asuminen ja rakennettu kulttuuriympäristö. Lisäksi Forssan museo toimii Forssan ja Lounais-Hämeen aineellisen kulttuuriperinnön ja taiteen museona. Jalkamylly liittyy useaan näistä toimialoista. Se on osa alueen teollisuus- ja paikallishistoriaa sekä aineellista kulttuuriperintöä. Mylly täydentää Kuhalankosken ja Kehräämöalueen historiallista kokonaisuutta havainnollistamalla voimanlähteiden kehitystä

esiteollisesta vesivoimaan perustuvasta tuotannosta teolliseen valmistukseen, höyryvoimaan ja sähköistymiseen. Lisäksi jalkamyllä liittyy rakennettuun kulttuuriympäristöön ja kansatieteelliseen perintöön kuvaamalla varhaista tuotantotapaa, työvälineitä ja niihin liittyvää rakennuskantaa. Forssa on tiettävästi ainoa Suomessa sijaitseva kaupunki, jossa on säilynyt nähtävillä kaikki teollisen historian voimanlähteiden muodot.

Näin ollen jalkamyllä voidaan pitää museotoiminnan kannalta merkityksellisenä osana Forssan kulttuurihistoriallista kokonaisuutta. Lisäksi Forssan strategisena tavoitteena on olla omaleimainen ja historiastaan ylpeä, joka tarkoittaa mm. kuntalaisten yhteisten muistijälkien mahdollistamista ja sukupolvitiedon välittämistä. Tältä osin juuri teollisen historian rakenteiden vaaliminen on osa Forssan tarinaa.

Arviointi

Asiassa on arvioitavana toisaalta jalkamyllyn säilyminen, ylläpito ja saavutettavuus sekä toisaalta kaupungin oikeus ja mahdollisuus huolehtia siitä osana kulttuurihistoriallista museotoimintaa.

Käytettävissä olevan selvityksen perusteella jalkamyllä on ollut kaupungin pysyvässä hallinnassa osana museotoiminnan siirtoa kaupungille. Tämän vuoksi ei ole tarkoituksenmukaista, että kaupunki luopuisi hallintaoikeudestaan.

Samalla voidaan kuitenkin pitää mahdollisena, että jalkamyllä sijoitetaan toistaiseksi Hevossillan alueelle, mikäli siirtäminen, ylläpito, säilyminen ja kaupungin määräysvalta turvataan erillisellä sopimuksella. Tällainen ratkaisu mahdollistaisi rakennuksen säilymisen, käytön ja esilläolon, mutta turvaisi samalla kaupungin mahdollisuuden myöhemmin liittää jalkamyllä uudelleen osaksi omaa museotoimintaansa esimerkiksi teollisen historian tai museoalueen kehittämisen yhteydessä.

Erillisessä sopimuksessa tulee varmistaa ainakin, että:

- kaupunki ei luovu jalkamyllä koskevasta hallintaoikeudestaan
- rakennuksen siirto tapahtuu vastaanottavan tahon vastuulla ja kustannuksella
- vastaanottava taho vastaa rakennuksen hoidosta, kunnossapidosta ja vakuuttamisesta
- rakennuksen kulttuurihistoriallinen arvo ja ominaispiirteet säilytetään
- kaupungilla on oikeus saada rakennus takaisin hallintaansa ja siirtää se takaisin kaupungin osoittamaan paikkaan, mikäli se on tarpeen museotoiminnan tai kulttuurihistoriallisen kokonaisuuden kehittämiseksi

Esittelijä

Vs. kaupunginjohtaja Timo Finning

Päätösehdotus	Kaupunginhallitus päättää, että 1. kaupunki ei luovu jalkamyllyä koskevasta hallintaoikeudestaan 2. jalkamyllyn siirtäminen Museotila Hevossillan alueelle voidaan sallia erillisellä sopimuksella 3. sopimuksessa edellytetään, että vastaanottava taho vastaa jalkamyllyn siirtämisestä sekä kaikista siirrosta aiheutuvista kustannuksista 4. vastaanottava taho sitoutuu huolehtimaan jalkamyllyn ylläpidosta, kunnossapidosta, vakuuttamisesta ja kulttuurihistoriallisten arvojen säilyttämisestä sekä kuljetuksen että sijoituksen aikana 5. sopimukseen otetaan ehto, jonka mukaan kaupungilla on oikeus siirtää jalkamylly kaupungin osoittamaan paikkaan, mikäli tämä on tarpeen kaupungin museotoiminnan, teollisen historian esittämisen tai muun kulttuurihistoriallisen kokonaisuuden kehittämisen vuoksi. 6. valtuuttaa kaupunginjohtajan neuvottelemaan ja sopimaan sopimuksen muista yksityiskohdista ja allekirjoittamaan sopimuksen.
Käsittely	Kaupunginarkkitehti Sirkka Köykkä oli alustamassa asiaa klo 18.05-18.22 ja poistui kokouksesta ennen päätöksentekoa.
Päätös	Kaupunginhallitus hyväksyi ehdotuksen.

KH 10.08.2026

Valmistelija	<valmistelija> <Lounais-Hämeen kotiseutuyhdistys ry on toimittanut kaupunginhallituksen oikaisuvaatimuksen koskien kaupunginhallituksen päätöstä 8.6.2026 § 151 jalkamyllyn siirtäminen. Oikaisuvaatimus on saapunut oikaisuvaatimusajan kuluessa. Oikaisuvaatimus on toimitettu yhdistyksen puheenjohtajan allekirjoittamana. Otetta yhdistyksen hallituksen päätöksistä asiaan liittyen ei ole toimitettu oikaisuvaatimuksen liitteenä. Oikaisuvaatimuksessa yhdistys toteaa näkemyksensä, että Forssan kaupungilla ei ole hallintaoikeutta Kehräämöalueella sijaitsevaan jalkamyllyyn. Yhdistys toteaa, että museotoiminnan kunnallistamisesta tehdyssä sopimuksessa on maininta, että ”valokuvakokoelmasta, tekstiiliarkistosta ja museomyllystä tehdään erilliset luovutus sopimukset” ja näitä luovutus sopimuksia ei ole tehty. Yhdistys katsoo, että sillä on tämän perusteella edelleen mainittuihin
--------------	--

kokoelmiin ja museomyllyyn hallintaoikeus. Lisäksi yhdistys katsoo, ettei jalkamylly ole merkityksellinen osa Forssan kulttuurihistoriallista kokonaisuutta.

Yhdistys edellyttää mainitun sopimuskohdan perusteella, että kaupunginhallitus muuttaa päätöksensä, jotta jalkamylly voidaan lahjoittaa Museotila Hevossillalle ja ehdottaa, että valokuvakokoelmasta ja tekstiiliarkistosta laaditaan omat sopimukset niiden hallintaoikeuden siirtämiseksi Forssan kaupungille.

Oikaisuvaatimuksessa viitattu sopimuskohta koskee museomyllyn lisäksi myös valokuvakokoelmaa ja tekstiiliarkistoa.

Oikaisuvaatimuksessa esitetty tulkinta merkitsisi siten, että myöskään näiden aineistojen hallintaoikeus ei olisi siirtynyt kaupungille. Näiden aineistojen osalta osapuolten välillä ei kuitenkaan museotoiminnan siirron jälkeen kuluneen 16 vuoden aikana ole ollut erimielisyyttä niiden asemasta.

Vaikka museomyllyä koskevaa erillistä luovutus sopimusta ei ole tehty tai sitä ei ole löydetty, osapuolten yli 16 vuoden ajan noudattama menettely osoittaa, että museomyllyä, valokuvakokoelmaa ja tekstiiliarkistoa on tosiasiallisesti käsitelty osana kaupungin hallinnoimaa museokokonaisuutta ja kaupunki on huolehtinut ja vastannut tuona aikana mainitusta omaisuudesta. Osapuolet eivät tänä aikana ole pitäneet erillisen sopimuksen puuttumista esteenä järjestelyn toteutumiselle. Tästä on perusteltua päätellä, että pääsopimuksen tarkoituksena on ollut deponoida omaisuus kaupungille mukaan lukien museomylly, tekstiiliarkisto ja valokuvakokoelma, ja laatia viimeksi mainittujen osalta pääsopimusta täydentävä tai tarkentava erillinen sopimus.

Tämän vuoksi kaupungilla on perusteltu syy luottaa siihen, että museomyllyn, valokuvakokoelman ja tekstiiliarkiston hallintaoikeus kuuluu kaupungille vuoden 2009 museotoimintaa koskevan sopimuksen tarkoituksen ja yli 16 vuotta noudatetun toimintatavan mukaisesti erillissopimusten puuttumisesta huolimatta. Näin ollen kaupunginhallituksen aikaisempi päätös ei ole lainvastainen.>

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Kesäniemi Jari

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää hylätä Lounais-Hämeen Kotiseutuyhdistys ry:n oikaisuvaatimuksen edellä esityin perustein.

Oikaisuvaatimuksessa ei ole esitetty sellaisia laillisuu- tai tarkoituksenmukaisuusperusteita, joiden johdosta kaupunginhallituksen päätöstä 8.6.2026 § 151 olisi aihetta muuttaa tai kumota.

Päätös